

کنگره بین المللی علوم و مهندسی

آلمان - هامبورگ

اسفند ماه ۱۳۹۶

بررسی تیپولوژی فضاهای باز و نیمه باز به عنوان پیوندگاه طبیعت و سلامت در محیط های مراقبتی و درمانی

ریحانه شهابی^۱، حامد کامل نیا^{۲*}، کامران غفارزادگان^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه فردوسی مشهد
r.shahabi.arc@gmail.com

۲- دانشیار و عضو هیات علمی دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه فردوسی مشهد
kamelnia@um.ac.ir

۳- استادیار و معاونت آموزشی و پژوهشی بیمارستان رضوی مشهد
Kghafar46@gmail.com

"طبیعت، تنها نام دیگری برای سلامتی است." Henry David Thoreau

چکیده

محیط‌های درمانی معمولاً از جمله مکان‌هایی هستند که فضایی دلپره‌آور را در ذهن افراد جامعه تداعی می‌کنند. مکانی که بیمار در آن‌جا خود را فردی منزوی از جامعه می‌پندارد و مراجعه یا اقامت در آن برای او حالتی جبرگونه دارد. چنین برداشتی شاید به دلیل عدم توجه به کیفیت بخشی به فضاها در طراحی محیط‌های درمانی باشد. بنابراین اتخاذ رویکردی که با هدف قرار دادن آرامش جسمی، روحی و روانی بیماران در وهله اول، تصویری متفاوت ارائه دهد، ضروری به نظر می‌رسد. یکی از راهبردهای مهم در این امر، طراحی مناسب فضاهای بیرونی و چگونگی ترکیب آن با فضاهای داخل می‌باشد که علاوه بر دارا بودن پیام دعوت‌کنندگی برای افراد، با بهره‌گیری از طبیعت و عناصر شفاف‌بخش آن، تجربه‌ای خوشایند از پروسه درمان را برای بیمار رقم می‌زند. این پژوهش با هدف دستیابی به نگاهی نو در طراحی فضاهای باز و نیمه‌باز از حیث تأثیر آن بر کاهش استرس بیماران، با استفاده از روش توصیفی تحلیلی به بررسی این گونه فضاها در محیط‌های درمانی و شناخت خصوصیات کالبدی و رفتاری هر یک پرداخته است. بر این اساس ابتدا تأثیر طبیعت که مشخصه اصلی فضاهای باز و نیمه‌باز می‌باشد، بر ابعاد وجودی انسان بررسی و در گام بعد وجوه مختلف بهره‌گیری از این گونه فضاها در پروژه‌های مختلف مورد واکاوی قرار گرفته است. تحلیل نمونه‌های مشابه نشان می‌دهد که فضاهای باز و نیمه‌باز در محیط‌های مراقبتی و درمانی در قالب انواع حیاط‌ها، باغ‌ها، بام، تراس و دیوار سبز با هندسه، فرم و کاردهای متفاوت نمود پیدا کرده است. کاربست هوشمندانه این گونه فضاها به منظور افزایش سبزی‌نگی محیط، گامی مؤثر در افزایش رضایتمندی بیماران و کاهش طول درمان آنان می‌باشد.

واژگان کلیدی: تیپولوژی فضاهای باز و نیمه‌باز، محیط‌های مراقبتی درمانی، طبیعت، کاهش استرس